

Турияця Зоя Василівна,
*кандидат педагогічних наук, заступник директора з навчально-виховної роботи,
викладач фахових дисциплін вищої категорії, викладач-методист
ВСП «Професійно-педагогічний фаховий коледж
Глухівського НПУ ім. О. Довженка»*

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Національно-патріотичне виховання є систематичним та цілеспрямованим процесом, спрямованим на формування в молоді почуття патріотизму, національної гордості та готовності захищати свою державу. Воно також включає виховання поваги до культури, традицій та історії країни. Важливим аспектом цього процесу є розвиток духовних і моральних якостей, таких як честь, гідність, відповідальність, взаємоповага та прагнення працювати на благо суспільства.

До основних форм національно-патріотичного виховання майбутніх майстрів виробничого навчання в закладі фахової передвищої освіти належать:

- освітній процес: вивчення освітніх компонентів, таких як культурологія, українська мова, українська література, історія України, громадянська освіта, організація та методика виховної роботи тощо;

- **позанавчальна діяльність і виховні заходи:** організація пошукової роботи, гуртки декоративно-ужиткового мистецтва, тематичні виховні заходи, фестивалі, спортивні змагання пам'яті українських героїв, екскурсії до історичних пам'яток, музеїв, творчих виставок, волонтерська діяльність тощо [3];

- **громадські та молодіжні організації:** «Пласт», «Сокіл», «Молода Просвіта» тощо;

- **патріотичні заходи та свята:** уроки слави («Сторінками партизанської слави: історія та сучасність», «З відданістю Україні в серці»), уроки мужності («День вшанування учасників бойових дій на території інших держав», «10 квітня – Міжнародний день руху Опору», «День героїв – борців за волю України» з нагоди **Дня Героїв в Україні**), уроки патріотизму («Перемоги України в сучасній війні»), уроки пам'яті («Гірка пам'ять Бабиного Яру»), уроки-реквієми («Небесна сотня – герої нашого часу» з нагоди Дня Героїв Небесної Сотні), уроки історичної пам'яті («Крим: історія та сьогодення» із нагоди Дня кримського спротиву російській окупації), естафети єдності (до Дня Українського козацтва (свято Покрови) та Дня захисників і захисниць України «Ми – нащадки козацької слави»), флешмоби («Моя, Україно, єдина» з нагоди Дня єднання) з нагоди державних та календарних свят;

- **військово-патріотичні ігри та спортивні заходи:** «Зірниця», «Сокіл», «Джура» тощо.

Методи виховання – це способи взаємодії між вихователями та вихованцями, що мають на меті формування певних поглядів, переконань, навичок і звичок поведінки, а також спрямовані на розвиток моральних та соціальних якостей особистості, що допомагають адаптуватися та відповідально діяти в суспільстві [2].

У процесі національно-патріотичного виховання майбутніх майстрів виробничого навчання у фаховому коледжі викладачі та класні керівники використовують методи:

- інформаційно-просвітницькі: екскурсії, перегляди фільмів, виставки (малюнків, поробок, книжок), лекції, зустрічі з цікавими особистостям;

- проєктні: організація тематичних заходів, акцій;

- громадської активності: залучення здобувачів освіти до діяльності волонтерських організацій та патріотичних клубів;

- інтерактивні методи: обговорення нагальних соціальних проблем, тематичні дебати, рольові ігри;
- культурні та мистецькі: флешмоби, естафети єдності, створення патріотичних роликів, концерти, художні виставки, участь у конкурсах патріотичних пісень і поезій;
- військово-патріотичні заходи: спортивні змагання, турніри, заняття та майстеркласи з початкової військової підготовки;
- вплив зовнішніх факторів: політична ситуація в країні, засоби масової інформації, соціальний та економічний стан, міжнародні відносини.

Засоби виховання – це елементи матеріальної та духовної культури, такі як художня і наукова література, радіо, телебачення, мережа «Інтернет», а також твори образотворчого, театрального та кіномистецтва. Вони поєднуються з різними формами і видами виховної роботи, такими як збори, бесіди, конференції, гуртки, ігри, спортивна діяльність, для реалізації певних виховних методів. Ефективність виховних методів значною мірою залежить від того, наскільки молодь залучена до роботи над собою, а також від використання природних ресурсів і національних культурних цінностей, таких як казки, легенди, колискові пісні, обряди та звичаї [1].

До **освітніх засобів** формування національно-патріотичного виховання майбутніх майстрів виробничого навчання у фаховому коледжі належать:

- **освітні програми:** вивчаючи історію України, географію, українську мову та українську літературу, молодь усвідомлює значення своєї національної належності, гордість за свою Вітчизну;
- **громадянська освіта:** формує в молодого покоління українців правову свідомість;
- **культурно-просвітницькі засоби:** тематичні заходи, присвячені національним святкам та пам'ятним датам; **екскурсії та поїздки** до краєзнавчих та історичних музеїв та меморіальних комплексів;
- **медіа та сучасні технології:** соціальні медіа та патріотичні кампанії, платформи Фейсбук, Інстаграм, ТікТок; **документальні фільми та телебачення;**
- **військово-патріотичне виховання:** військово-патріотичні ігри та змагання; **допомога армії та участь у волонтерських заходах;**
- **сімейне виховання:** роль батьків, приклад старших поколінь

Отже, ми розглянули основні форми, методи та засоби, якими послуговуються педагогічні працівники закладу фахової передвищої освіти в процесі організації національно-патріотичного виховання майбутніх майстрів виробничого навчання під час навчальних занять та в позанавчальній діяльності.

Список використаної літератури

1. Методи, прийоми і засоби виховання. URL: <https://studfile.net/preview/2425132/page:10/> (дата звернення: 13.10.2024).
2. Сутність та основні класифікації методів виховання. URL: <https://studies.in.ua/ekzamen-pedagogika/1426-sutnst-ta-osnovn-klasifikacyi-metodv-vihovannya.html> (дата звернення: 13.10.2025).
3. Форми, методи і засоби національно-патріотичного виховання молоді у сучасних умовах. URL: <https://naurok.com.ua/formi-metodi-i-zasobi-nacionalno-patriotichnogo-vihovannya-molodi-u-suchasnih-umovah-stattya-355504.html> (дата звернення: 13.10.2024).